

مطالبات بخش خصوصی از کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی

(۱۴۰۴/۰۳/۲۱)

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز

مکتب کلاسیک و نئوکلاسیک (اقتصاد بازار آزاد)

رویکرد کلی: حداقل مداخله دولت و تأکید بر رقابت آزاد.
کشورهای پیرو: آمریکا، بریتانیا، استرالیا، کانادا، و بسیاری از کشورهای اروپایی.

نقش دولت در صادرات

کاهش موانع تجاری و تعرفه‌ها برای تسهیل تجارت بین‌المللی
ایجاد زیرساخت‌های حقوقی و شفافیت اقتصادی برای تقویت اعتماد صادرکنندگان
امضای توافقنامه‌های تجارت آزاد با سایر کشورها برای کاهش تعرفه‌ها و موانع صادراتی
عدم حمایت مستقیم مالی از صادرکنندگان اما ارائه معافیت‌های مالیاتی و تسهیل فرآیندهای تجاری.
نتیجه: در این سیستم، شرکت‌ها و صادرکنندگان باید خودشان مزیت رقابتی ایجاد کنند و دولت تنها به‌عنوان تنظیم‌کننده مقررات و تسهیل‌کننده محیط اقتصادی عمل می‌کند.

مکتب کینزی و مکتب توسعه‌گرا (دولت مداخله‌گر)

رویکرد کلی: مداخله گسترده دولت برای حمایت از رشد اقتصادی و صادرات
کشورهای پیرو: چین، کره جنوبی، ژاپن، سنگاپور، برخی کشورهای آمریکای لاتین

نقش دولت در صادرات

ارائه یارانه‌های مستقیم به صادرکنندگان (تخفیف مالیاتی، تسهیلات ارزی، پرداخت سوبسید به حمل‌ونقل).
ایجاد بانک‌های صادراتی برای ارائه وام‌های ارزان‌قیمت به صادرکنندگان
کنترل نرخ ارز و اجرای سیاست‌های ارزی حمایتی برای افزایش رقابت‌پذیری محصولات صادراتی
ایجاد مناطق آزاد تجاری و صنعتی برای تقویت تولیدات صادرات‌محور
سرمایه‌گذاری دولتی در تحقیق و توسعه برای بهبود کیفیت کالاهای صادراتی
نتیجه: در این کشورها، دولت نقش بسیار پررنگی در حمایت از صادرکنندگان دارد و معمولاً شرکت‌های صادرات‌محور از مزایای مختلف دولتی بهره‌مند می‌شوند.

مکتب مرکانتیلیسم (حمایت‌گرایی ملی)

رویکرد کلی: حمایت شدید از تولید داخلی و تمرکز بر صادرات
کشورهای پیرو: روسیه، تایوان، برخی کشورهای خاورمیانه

نقش دولت در صادرات

کنترل نرخ ارز و اعمال سیاست‌های ارزی خاص برای حفظ برتری صادرکنندگان داخلی.
وضع تعرفه‌های سنگین بر واردات برای تشویق تولید داخلی.
مداخله مستقیم دولت در زنجیره تأمین صادراتی دولت صادرکننده مستقیم یا شرکت‌های خاص را حمایت می‌کند
کنترل بازارهای صادراتی از طریق سیاست‌های ژئوپلیتیک و ایجاد اتحادهای تجاری استراتژیک.
ایجاد صندوق‌های حمایتی برای شرکت‌های داخلی جهت رقابت با شرکت‌های خارجی.
نتیجه: این سیستم معمولاً باعث افزایش صادرات می‌شود اما ممکن است منجر به رقابت ناسالم، فساد اقتصادی و کاهش بهره‌وری در بلندمدت شود.

اقتصاد رانتي (Rentier Economy)

رویکرد کلی: وابسته به منابع طبیعی (مثل نفت و گاز) است و به جای سیاست‌گذاری پایدار، از درآمدهای نفتی برای کنترل موقتی مشکلات استفاده می‌کند.
کشورهای پیرو: ونزوئلا

نقش دولت در صادرات

بکارگیری سیاست‌های متناقض

قیمت‌گذاری دستوری

سیاست‌های اقتصادی که بر اساس شرایط سیاسی و در کوتاه مدت تغییر می‌کنند.

نتیجه: کشورهایی که از چندین مکتب اقتصادی بدون سیاست‌گذاری منسجم استفاده می‌کنند در نهایت باعث عدم اطمینان سرمایه‌گذاران، نوسانات شدید اقتصادی و شکست سیاست‌ها در بلند مدت می‌شوند که منجر به گسترش اختلاف طبقاتی و فقر بیشتر مردم می‌شود.

ایران بیشتر به مدل **مرکانتیلیستی** متمایل است. در دنیا، کشورهای بسیاری پس از ناکارآمدی یک روش، **تغییرات ساختاری در اقتصاد** خود داشته‌اند.

مکتب اقتصادی	رویکرد کلی	کشورها	حمایت دولت از صادرات	مزایا	معایب
بازار آزاد (کلاسیک و نئوکلاسیک)	حداقل مداخله دولت و رقابت آزاد	آمریکا، انگلیس و استرالیا	محدود (معافیت‌های مالیاتی، توافقنامه‌های تجاری)	رقابت سالم، بهره‌وری بالا	صادرکنندگان کوچک ممکن است نتوانند رقابت کنند
دولت مداخله‌گر (کینزی/توسعه‌گرا)	حمایت فعال دولت از صادرات و سیاست‌های توسعه‌ای	چین، کره جنوبی و سنگاپور	بالا (یارانه، وام، سیاست‌های ارزی)	رشد سریع صادرات، افزایش توان رقابتی	هزینه بالا برای دولت، احتمال رانت و فساد
حمایت‌گرایی ملی (مرکانتیلیسم)	تمرکز بر صادرات و محدودیت شدید واردات	روسیه، برخی کشورهای خاورمیانه	بسیار بالا (کنترل ارزی، تعرفه‌های بالا)	رشد صنایع داخلی، کاهش وابستگی به واردات	کاهش بهره‌وری، افزایش فساد، کاهش کیفیت

اهم اصلاحات اقتصادی مشترک در کشورها

خصوصی سازی و کاهش نقش دولت

اصلاح قوانین کار و افزایش انعطاف‌پذیری نیروی کار

سرمایه گذاری خارجی و آزادسازی تجارت

کنترل تورم از طریق سیاست‌های پولی و مالی صحیح

کاهش تدریجی یارانه انرژی و توسعه انرژی های تجدیدپذیر

برقراری شفافیت و مبارزه جدی با فساد

تغییرات ساختاری در اقتصاد، پس از ناکارآمدی یک روش

شیلی

خصوصی سازی و کاهش مداخله دولت

آزادسازی تجارت و جذب سرمایه گذار خارجی

کنترل تورم با سیاست منضبط پولی

استفاده از منابع طبیعی و توسعه معادن

USA

تنوع بخشی به اقتصاد و کاهش وابستگی نفتی

ایجاد مناطق آزاد تجاری و جذب سرمایه گذاری خارجی

توسعه زیرساخت ها و حمل و نقل بین المللی و توریسم

سرمایه گذاری در آموزش و فناوری

ترکیه

آزادسازی اقتصاد و خصوصی سازی گسترده

سرمایه گذاری در زیرساخت و حمل و نقل

تمرکز بر صنعت و صادرات، توریسم

اصلاحات پولی و مالی و کنترل تورم

آلمان

انعطاف در بازار کار با تغییر قوانین کار

سرمایه گذاری در صنعت و R&D

تمرکز بر صادرات

توسعه سیستم آموزشی مهارت محور

سنگاپور

جذب سرمایه گذاری خارجی و توسعه تجارت آزاد

تمرکز بر آموزش و مهارت های نیروی کار

شفافیت و مبارزه با فساد

توسعه شهر هوشمند و نوآوری

اندونزی

کنترل فساد و بهبود شفافیت

توسعه زیرساخت و صنایع داخلی

اصلاحات در بخش انرژی و حذف تدریجی یارانه های سوخت

افزایش صادرات و جذب سرمایه گذاری خارجی

کره جنوبی

توسعه صنایع سنگین و حمایت از شرکتهای بزرگ

سرمایه گذاری گسترده در آموزش و R&D

اصلاحات تجاری و جذب سرمایه گذاری خارجی

اصلاح بازار کار و تقویت بهره وری

کوبا

گسترش فعالیت بخش خصوصی

افزایش سرمایه گذاری خارجی

کاهش تدریجی یارانه ها

اصلاحات پولی و دو نرخی شدن ارز

ونزوئلا

کنترل قیمت ها و اقتصاد دستوری

توزیع یارانه های گسترده

ملی سازی صنایع و کاهش سرمایه گذاری خصوصی

چاپ پول بی رویه و ابرتورم

برزیل

اجرای برنامه هدفمندی یارانه ها

کنترل تورم با سیاستهای پولی و مالی سختگیرانه

اصلاحات در بخش انرژی و زیرساخت

افزایش شفافیت مالی و جذب سرمایه گذاری خارجی

فنلاند

سرمایه گذاری در آموزش و نوآوری و فناوری و زیرساخت

اصلاحات مالیاتی (کاهش نرخ مالیات بر درآمد)

خصوصی سازی

اصلاح بازار کار

بلغارستان

خصوصی سازی و کاهش نقش دولت و افزایش رقابت

اصلاحات پولی و مالی و کنترل تورم با تثبیت نرخ ارز

جذب سرمایه گذاری خارجی و عضویت در اتحادیه اروپا

اصلاحات در بخش انرژی و توسعه انرژی های تجدید پذیر

افزایش گام به گام سطح حقوق و دستمزد

حذف تدریجی یارانه های پنهان (انرژی و ارز)

اجرای کمک های هدفمند و متناسب با تورم

اصلاح ساختار مالی و بانکی اقتصاد

حمایت های مالی و سرمایه گذاری در بخش های زیربنایی و مولد

افزایش انضباط مالی دولت و ارگان های اقتصادی

اصلاح

قانون کار، حقوق و دستمزد

اصلاح

قانون مالیات ها

مسیر اصلاح ساختار اقتصادی

دوران گذر - حفظ و ارتقای قدرت خرید خانوار - افزایش تولید ناخالص ملی و اشتغال زایی

ارز ترجیحی

خروج سرمایه

عدم تمایل سرمایه گذار خارجی به سرمایه گذاری

بیش اظهاریه در ثبت سفارش برای کالاهای مجاز و تعرفه ای

صادرات مجدد پس از تبدیل به محصول (بدون انتفاع جامعه)

ورود کالاهای غیر مجاز با ارز ناشی از بیش اظهاریه (قاچاق)

سرکوب تولید داخل به نفع دلان و وارد کنندگان ←
کاهش GDP

انرژی

سرمایه گذاری در بخش انرژی توجیه ندارد.

بهره وری کم و انگیزه برای ارتقا کارآیی وجود ندارد.

اجازه تولید به بخش خصوصی داده نمی شود عدم امکان به دلیل برداشت از بخش یارانه ای به جای تولید خودش (از پمپ بنزین)

حقوق و دستمزد

کاهش خلاقیت و نوآوری، کاهش کیفیت محصول صادراتی

تشدید خام فروشی و وابستگی به صادرات مواد اولیه، افزایش واردات

فرار مغزها و سرمایه انسانی

عدم امکان واقعی سازی قیمت‌ها و حذف یارانه های پنهان به دلیل توان خرید کم و اعتراضات

افزایش کار غیر رسمی، مشاغل دوم و سوم، بکارگیری اتباع خارجی

مواد و کالا

قیمتگذاری دستوری کالاهای التهابی و بهین یاب، کمیاب شدن آنها و بالا رفتن قیمت و اثر دومینویی آنها روی سایر کالاها

ایجاد رانت و فساد

کاهش بهره وری و رقابت پذیری

افزایش وابستگی به دولت و کاهش نوآوری

اثرات منفی بر نرخ ارز و صادرات به دلیل افزایش مصرف داخلی

⚡ نقاط قوت

- کاهش بار مالی ناشی از یارانه‌های پنهان و آزادسازی منابع برای سرمایه‌گذاری در زیرساخت، آموزش و فناوری
- افزایش کارایی بازار با اصلاح قیمت‌ها و کاهش تضییع منابع اقتصادی
- افزایش شفافیت و کاهش فساد از طریق بهبود سیستم‌های نظارتی
- بهبود محیط سرمایه‌گذاری و جذب سرمایه‌های داخلی و خارجی

💡 فرصت‌ها

- افزایش رشد اقتصادی بلندمدت از طریق سرمایه‌گذاری مجدد منابع صرفه‌جویی‌شده
- تنوع‌بخشی به اقتصاد و کاهش وابستگی به نفت خام و گاز
- ارتقای سطح نوآوری و بهره‌وری صنعتی با اصلاح قیمت‌ها
- ایجاد اعتماد عمومی و بهبود سیاست‌های مالی از طریق شفاف‌سازی و مشارکت گسترده ذینفعان

⚠️ نقاط ضعف

- مقاومت‌های سیاسی و اجتماعی
- چالش‌های اجرایی و هماهنگی ناکافی بین نهادهای دولتی
- کمبود ظرفیت نهادی و مشکلات یکپارچه‌سازی داده‌ها
- تعارض منافع گروه‌های ذینفع که از سیستم فعلی سود می‌برند

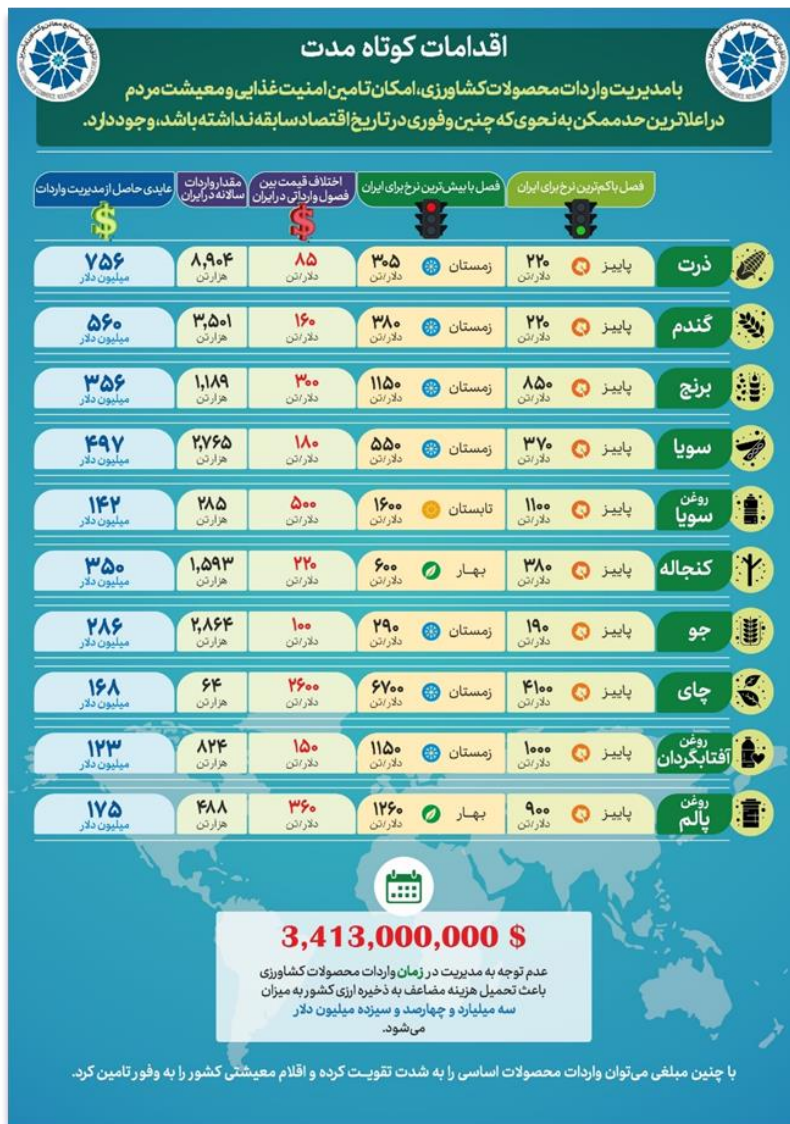
🛡️ تهدیدها

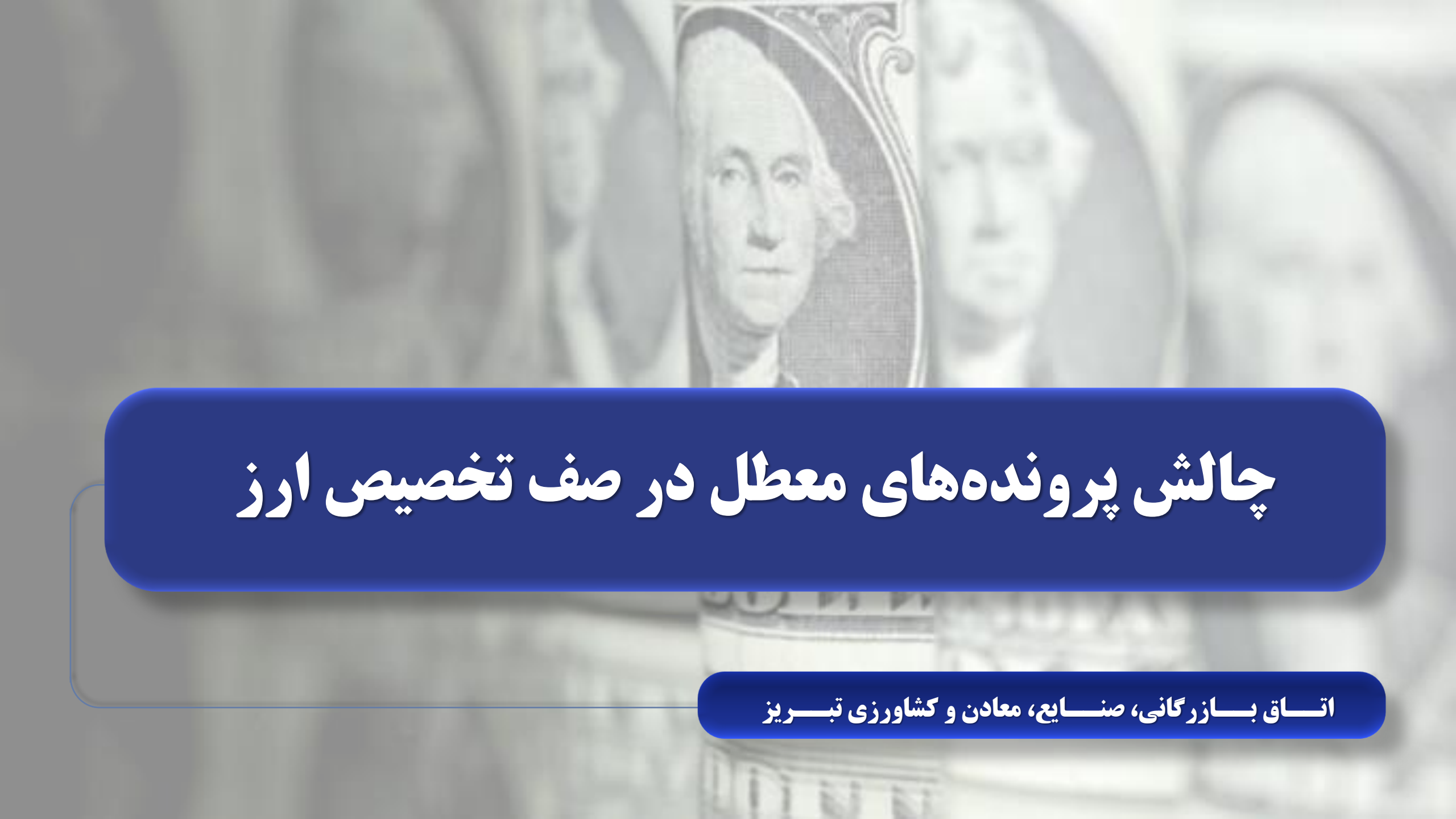

- احتمال بروز نارضایتی اجتماعی و سیاسی در صورت اجرای ناگهانی اصلاحات
- تاثیر نوسانات بین‌المللی، تحریم‌ها و تغییرات ناگهانی در نرخ ارز و قیمت انرژی
- احتمال فساد و انتفاع غیرقانونی در فرآیند حذف یارانه‌ها
- اثرات منفی کوتاه‌مدت اقتصادی مانند شوک‌های تورمی

طرح ایران ۵۰۰

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز

چالش پرونده‌های معطل در صف تخصیص ارز

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز

با توجه به محدودیت منابع ارزی روشهای غیرمنطقی و غیرعادلانه توزیع ارز مصداق هدر دادن ارز است
(پافشاری مجلس بر سیستمی نمودن توزیع ارز بجای رویه دستی و کار کارمندی موجود)

ساختار تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی ارزی در وزارت صمت و بانک مرکزی
(دلایل عدم اعتراض مجلس به تمرکز تصمیم‌گیری ارزی در مشاور و دستیار ارزی وزیر صمت)

مشکلات صادرکنندگان در رفع تعهد ارزی و آسیب‌های ناشی از فروش ارز توسط بخش خصوصی در سامانه معاملات ارز و طلا
(درخواست تسریع در راه اندازی تالار دوم معاملات ارز بدون قیمت گذاری دستوری بانک مرکزی)

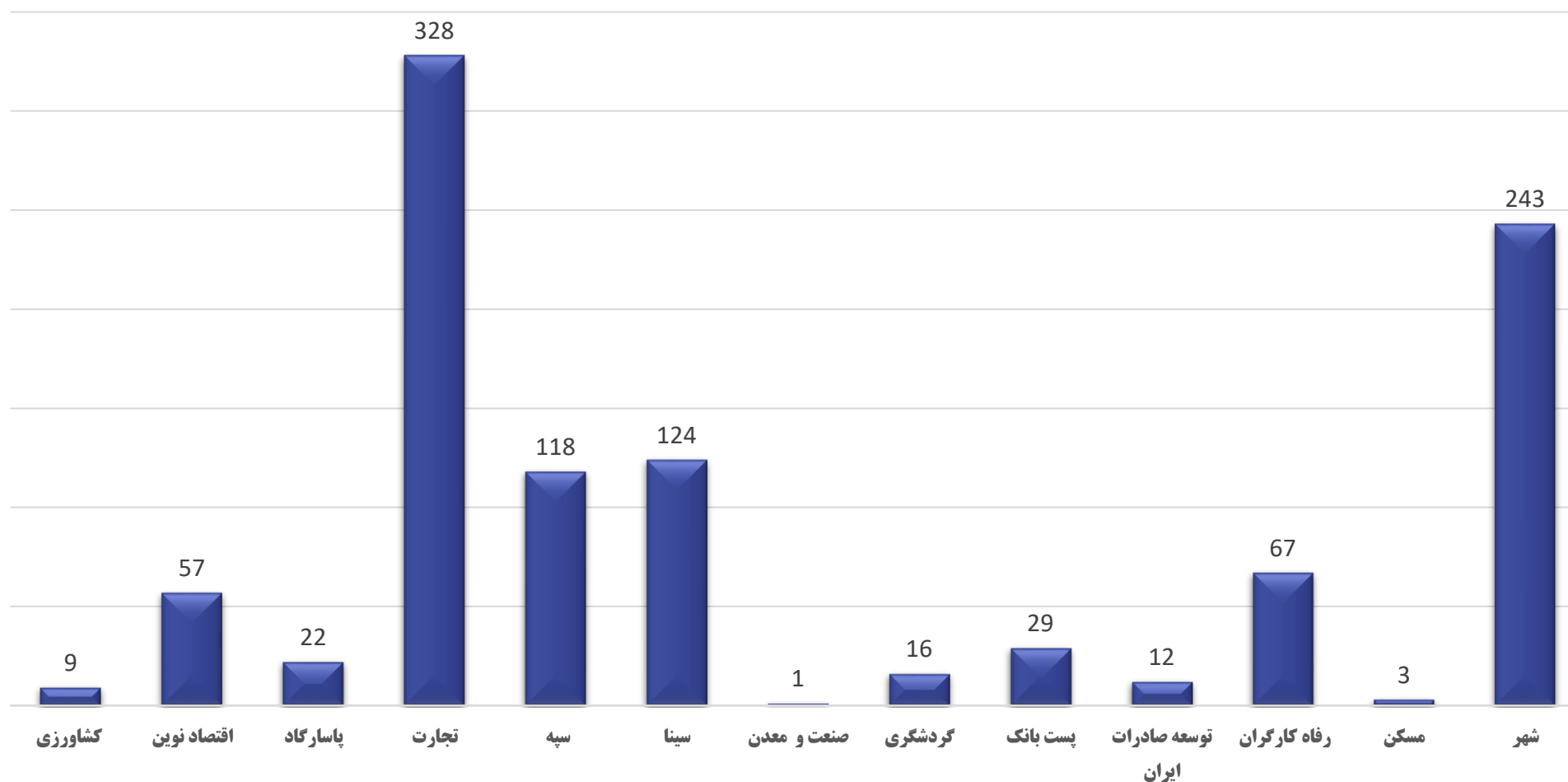
مشکلات فعالان اقتصادی با سهمیه‌بندی واردات و مغایرت بنیادی سهمیه‌بندی با اسناد بالادستی توسعه و پیشرفت

مشکلات فعالان اقتصادی در واردات ماشین آلات و عدم وجود رویه مشخص و سهمیه مشخص
(درخواست حمایت مجلس از واگذاری امور مربوط به ثبت سفارش به استان‌ها)

مشکلات تغییر شبانه رویه واردات و عطف به ماسبق شدن قوانین در حوزه ارزی
(پیشنهاد تعیین و ارتقای نهاد تصمیمات تجارت بین الملل از سطح کمیته و سازمان به شورا باحضور نمایندگان مجلس)

عدم لحاظ حقوق فعالین اقتصادی مطرح در ماده ۲۴ و ۳۰ قانون بهبود مستمر فضای کسب و کار در تغییرات رویه تخصیص ارز و ثبت سفارش از طرف وزارت صمت و
بانک مرکزی (ارسال شکایت فعالین اقتصادی به کمیسیون اصل ۹۰ مجلس)

آمار ارائه شده توسط ۱۳ بانک از ۲۷ بانک استان

تعداد پرونده‌های معطل در صف تخصیص ارز (بیش از دو ماه)

ردیف	بانک ها	تعداد پرونده‌ها
۱	شهر	۲۴۳
۲	مسکن	۳
۳	رفاه کارگران	۶۷
۴	توسعه صادرات ایران	۱۲
۵	پست بانک	۲۹
۶	گردشگری	۱۶
۷	صنعت و معدن	۱
۸	سینا	۱۲۴
۹	سپه	۱۱۸
۱۰	تجارت	۳۲۸
۱۱	پاسارگاد	۲۲
۱۲	اقتصاد نوین	۵۷
۱۳	کشاورزی	۹
جمع آمار ارائه شده توسط ۱۳ بانک از ۲۷ بانک استان		۱۰۲۹

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران
Iran Chamber Of Commerce Industries Mines & Agriculture

لزوم بازننگری در قانون اتاق‌های بازرگانی

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز

برای دارندگان کارت‌های اولیه یا شرکت‌های جدید

تحت نظارت شدید

کارت بازرگانی سفید

مجموع پرداختی دارنده کارت به اتاق بازرگانی حداقل ۵۰ درصد میانگین درآمد اتاق

سابقه کمتر از ۱ سال صادرات کمتر از ۵۰۰ هزار دلار

تحت نظارت شدید

کارت بازرگانی قرمز

مجموع پرداختی دارنده کارت به اتاق بازرگانی کامل باشد و بالاتر از میانگین درآمد اتاق

حداقل ۱ سال سابقه و صادرات بین ۵۰۰ هزار دلار تا یک میلیون دلار

برای شرکت‌ها یا تجار

کارت بازرگانی سبز

مجموع پرداختی دارنده کارت به اتاق بازرگانی کمتر از حداقل ۵۰ درصد میانگین درآمد اتاق

حداقل ۳ سال سابقه تجاری شفاف و صادرات بالای ۵ میلیون دلار

کارت بازرگانی زرد

مجموع پرداختی دارنده کارت به اتاق بازرگانی کمتر از حداقل ۵۰ درصد میانگین درآمد اتاق

حداقل ۲ سال سابقه و صادرات ۱ تا ۵ میلیون دلار

مفاد قانونی:

- ۱- طبق ماده (۲۰) قانون اتاق ایران و قانون نحوه تأمین هزینه‌ای اتاقهای بازرگانی مصوب ۱۳۷۲، منابع درآمدی هر اتاق، حق عضویت سالانه و نیز سه در هزار درآمد مشمول مالیات دارندگان کارت بازرگانی است که می‌بایست در محل وظایف اتاقهای بازرگانی مندرج در ماده (۵) قانون اتاق ایران هزینه گردند.
- ۲- مستنداً به ماده (۱۳) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۱۰ کلیه دارندگان کارت بازرگانی در زمان تمدید موظف به پرداخت چهار در هزار سود سالانه خود بوده که محل هزینه مبلغ درآمدی فوق ذیل ماده موصوف مشخص گردیده است.

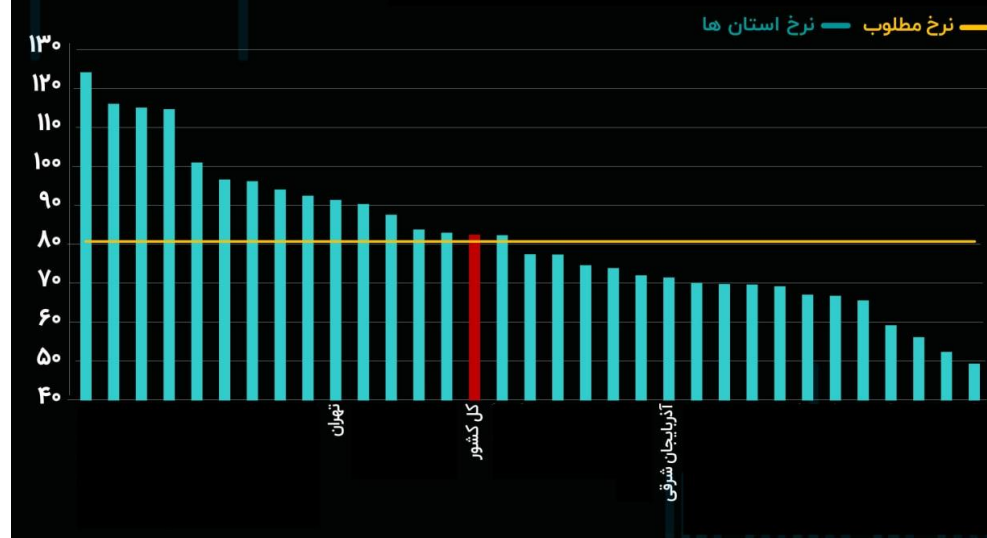
پیشنهادهای اصلاحی

- لزوم شفافیت اطلاعات درآمدی اتاق
- الزام و نظارت بر اجرای قانون
- دسترسی به اطلاعات درآمد اتاق ایران

چالش‌های صنایع در تأمین منابع مالی و هزینه‌های تولید

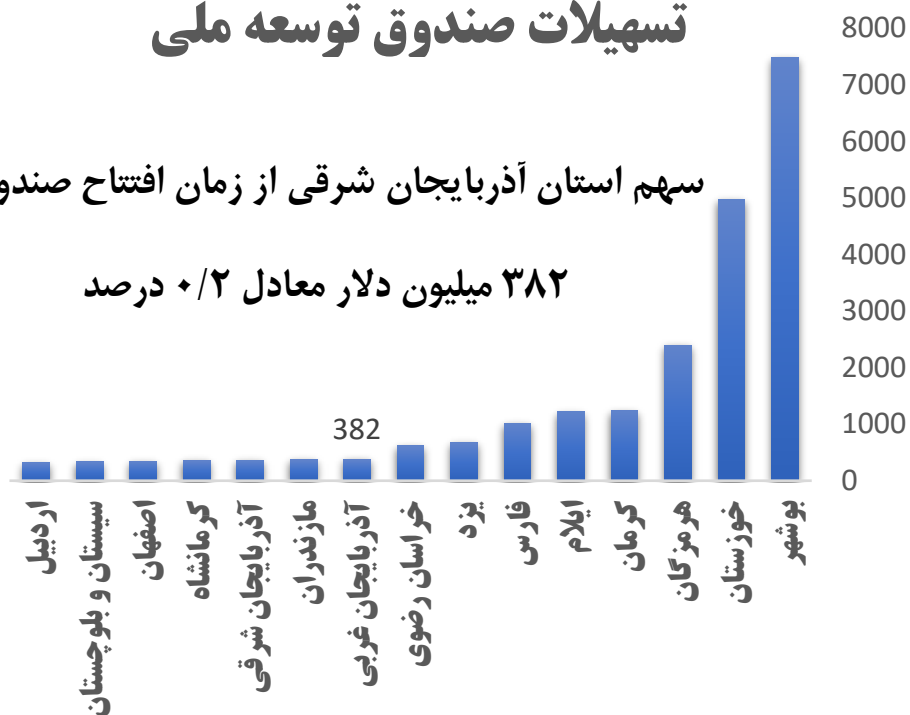
اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز

تسهیلات صندوق توسعه ملی

سهم استان آذربایجان شرقی از زمان افتتاح صندوق:

۳۸۲ میلیون دلار معادل ۰/۲ درصد

تسهیلات (جاری و غیر جاری)		
نام بانک	مانده	سهم هر بانک
بانک ملی	۳۲۵،۲۹۴	۱۴،۷
بانک ملت	۳۰۱،۵۹۳	۱۳،۶
بانک تجارت	۲۶۰،۷۸۳	۱۱،۸
بانک سپه	۲۵۱،۱۲۱	۱۱،۴
بانک صادرات	۲۲۴،۸۰۲	۱۰،۲
بانک مسکن	۱۸۷،۴۰۸	۸،۵
قرض الحسنه مهر	۱۲۸،۹۰۳	۵،۸
بانک کشاورزی	۸۳،۱۵۷	۳،۸
بانک رفاه کارگران	۷۴،۴۹۳	۳،۴
پست بانک	۵۱،۹۱۹	۲،۳
بانک شهر	۵۰،۶۷۳	۲،۳
بانک سامان	۴۱،۲۵۱	۱،۹
بانک سپه	۴۱،۰۳۲	۱،۹
بانک توسعه صادرات	۳۲،۰۸۶	۱،۵
بانک صنعت و معدن	۲۳،۹۳۲	۱،۱
بانک اقتصاد نوین	۲۳،۵۷۱	۱
بانک توسعه تعاون	۲۲،۱۵۷	۱
بانک پارسیان	۲۱،۸۵۰	۱
بانک پاسارگاد	۱۶،۶۶۲	۰،۸
بانک گردشگری	۱۶،۱۰۶	۰،۷
بانک خاورمیانه	۹،۵۳۰	۰،۴
بانک کارآفرین	۶،۰۳۵	۰،۳
بانک آینده	۴،۵۷۴	۰،۲
بانک دی	۴،۵۲۹	۰،۲
بانک ایران زمین	۴،۰۴۳	۰،۲
مؤسسه اعتباری ملل	۳،۰۱۰	۰،۱
بانک سرمایه	۱،۲۴۳	۰،۱
قرض الحسنه رسالت	۰	۰
جمع	۲۳۱۰،۷۶۳	۱۰۰

از الزامات تحقق رشد ۸ درصدی، اختصاص ۶۰۰ همت منابع مالی به استان آذربایجان شرقی

کل تسهیلات پرداختی به استان توسط سیستم بانکی: ۲۳۱ همت (در ۹ ماهه ۱۴۰۳)

✓ **بانک سپه:** ضعیفترین عملکرد را در ۵ بانک برتر در تسهیلات دهی داشته و تنها ۴۳ درصد منابع را وام داده است.

✓ **بانک ملی:** از ۳۲ همت تسهیلات اعطا شده توسط این بانک، ۷.۵ همت آن مربوط به تسهیلات تکلیفی بوده است. این مقدار برابر با ۲۳ درصد

از کل تسهیلات این بانک که بزرگترین بانک استان محسوب می شود است. همچنین ۱/۵ همت تسهیلات ارائه شده نیز جز تسهیلات غیر

جاری است. به عبارتی بزرگترین بانک استان، ثلث منابع خود را عملاً از چرخه مولد خارج کرده است.

مالیات

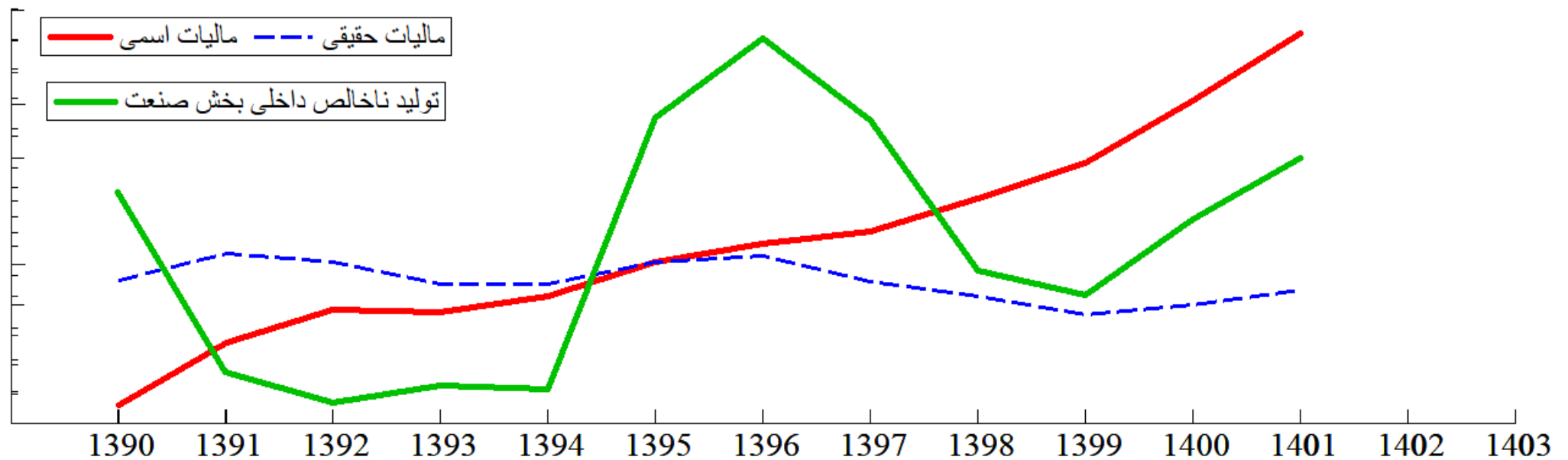
اتفاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز

سود اسمی یا سود واقعی؟

مالیات حقیقی (Real Income)

به مالیاتی اطلاق می‌شود که با در نظر گرفتن تأثیر تورم بر سود خالص حقیقی مؤدی سنجیده می‌شود.

توضیح	مقدار (مثال فرضی)	عنوان
مجموع فروش	۱۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال	درآمد سالیانه شرکت
...حقوق، مواد اولیه، انرژی و	۸/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال	هزینه‌های جاری
سود ظاهری	۲/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال	سود اسمی (قبل از مالیات)
تورم رسمی بانک مرکزی	۴۰ درصد	نرخ تورم سالانه
قدرت خرید سود از بین رفته است	صفر ریال یا منفی	سود واقعی (تعدیل شده با تورم)
۲۵ درصد نرخ مالیات	۵۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال	مالیات بر اساس سود اسمی
چون سود واقعی صفر یا منفی است	۰ ریال	مالیات بر اساس سود واقعی

- تورم باعث افزایش اسمی درآمد مالیاتی
- دریافت مالیات تورمی سبب افزایش هزینه بنگاه‌های تولیدی شده
- مصداق تاثیر منفی مالیات تورمی بر اقتصاد: کاهش تولید بخش صنعت

باتشکر از توجه شما

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز